

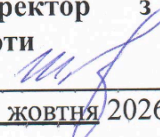
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра архітектури та будівництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з навчально-методичної
роботи**

 Ярослав ШТАНЬКО
“01” жовтня 2026 р.

ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО БЕЗБАР'ЄРНОГО СЕРЕДОВИЩА

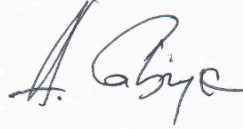
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	G Інженерія, виробництво та будівництво
Спеціальність:	G17 Архітектура та містобудування
Освітньо-професійна програма:	“Архітектура та містобудування”
Освітній рівень:	другий (магістерський)
Статус дисципліни:	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська
Семестр викладання	II

**Івано-Франківськ
2026**

РОЗРОБНИК:

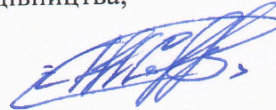
к. арх., доц. кафедри
архітектури та будівництва

Андрій САВЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

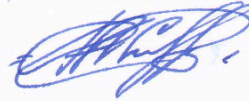
на засіданні кафедри архітектури та будівництва,
протокол № 2 від 08 вересня 2026 р.
Завідувач кафедри

Руслан ЖИРАК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Руслан ЖИРАК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 2 від 01 жовтня 2026 р.

e-mail	andrii.i.savchuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Макетна майстерня, 5 поверх
Посилання на сайт	Андрій Савчук
Сторінка курсу в СДО	СДО

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Формування безбар'єрного архітектурного середовища» є вибірковою, але, водночас, необхідною для майбутнього архітектора. Знання та навички з питань безбар'єрності є важливими при проектуванні громадських просторів, будівель та споруд. Застосування принципів безбар'єрності стало невід'ємною частиною у всіх сферах проектування від інтер'єру до розробки великих містобудівних концепцій.

Мета та завдання дисципліни: доповнити та поглибити знання та навички студента у питаннях організації, проектування та реалізації засад безбар'єрності.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

1. Поняття і терміни, що стосуються безбар'єрності.
2. Нормативну базу проектування безбар'єрних просторів.
3. Світовий досвід формування концепцій безбар'єрності.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

1. Проектувати відкриті громадські простори реалізуючи принципи доступності.
2. Проектувати вхідні групи громадських та житлових будівель.
3. Розробляти елементи безбар'єрності в інтер'єрі.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	3		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	14 (в годинах)	(в годинах)
	семінари, практичні	16 (в годинах)	(в годинах)

Самостійна робота		120 (в годинах)	(в годинах)
Форма підсумкового контролю	екзамен 1 (в годинах)		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Новітні підходи в проектуванні будівель і споруд	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль

Тема 1. Основні поняття і визначення у сфері безбар'єрності (4 год.)

1. Основні (загальні) терміни.
2. Технічні терміни.
3. Аналіз потреб.
4. Актуальність та аналіз аудиторії.

Перелік основних питань на самостійне вивчення. *Аналіз доступності маршруту, яким ви найчастіше рухаєтесь. Підготовка презентації.*

Тема 2. Вимоги до планувальних і технічних вирішень. Нормативна база проектування (4 год.)

1. Фізична доступність.
2. Візуальна доступність.
3. Доступність аудіо.
4. Технології та комунікації.
5. Безпека та дії в умовах надзвичайних ситуацій.
6. Нормативні документи. Вимоги до земельних ділянок.
7. Вимоги до середовища життєдіяльності.
8. Санітарно-гігієнічні вимоги.

Перелік основних питань на самостійне вивчення: *Аналіз доступності основних громадських об'єктів міста. Визначення позитивних та негативних факторів.*

Тема 3. Інтер'єр безбар'єрності. (4 год.)

1. Вхідна зона та зона очікування.
2. Двері, пороги і тактильна навігація.

3. Освітлення та звуки.
4. Вбиральні.
5. Інфраструктура для дітей.
6. Заклади харчування.

Перелік основних питань на самостійне вивчення: ***Розробка проектної пропозиції інтер'єру громадського приміщення з урахуванням принципів безбар'єрності.***

Тема 4. Закордонний досвід проектування, спорудження та експлуатації приміщень для маломобільних груп населення. (2 год.)

1. Європейський досвід.
2. Досвід Сполучених Штатів Америки.

Перелік основних питань на самостійне вивчення: ***Опрацювати кращі приклади закордонного досвіду для використання в сучасних реаліях.***

Зміст практичних занять

Змістовий модуль 1

Тема 1. Визначення та терміни.

Заняття 1-2. *Презентація та обговорення досліджених маршрутів у контексті можливості комфортного користування ними маломобільними групами населення. (4 год.)*

Перелік основних питань на самостійне вивчення: **визначення конфліктних і проблемних місць на досліджуваному маршруті та пошук шляхів їх вирішення.**

Тема 2. Доступність громадських будівель і споруд.

Заняття 3-4. *Особливості безбар'єрних рішень для різних типів громадських будівель (4 год.)*

Перелік основних питань на самостійне вивчення: **Ознайомлення та фіксація елементів безбар'єрного доступу до входів у громадські будівлі. Визначення проблемних питань. Підготовка презентації.**

Тема 3. Аналіз входних груп громадських будівель.

Заняття 5-6. *Презентація зафіксованих проблемних елементів безбар'єрного доступу до громадських будівель у місті (4 год.)*

Перелік основних питань на самостійне вивчення: **запроектувати вхідну групу з урахуванням принципів безбар'єрності.**

Тема 4. Безбар'єрність в інтер'єрі громадської будівлі.

Заняття 7-10. *Головні вимоги до створення безбар'єрних елементів у інтер'єрі*
(8 год.)

Перелік основних питань на самостійне вивчення: **розробка інтер'єру громадської будівлі із використанням елементів безбар'єрності.**

Тема 5. Графічне оформлення проектних пропозицій та візуалізація.

Заняття 11-14. *Обговорення проектних рішень* (8 год.)

Перелік основних питань на самостійне вивчення: **розробка графічної подачі проекту.**

Тема 6. Підсумок курсу.

Заняття 15-16. *Обговорення проектних пропозицій* (4 год.)

Перелік основних питань на самостійне вивчення: **створення альбому з проектними рішеннями.**

Зміст самостійної роботи здобувачів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	96	
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	18	
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	50	
Підготовка звітів з практичних робіт	2	
Підготовка до поточного контролю	10	
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	16	

ПОЛІТИКА КУРСУ

Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УКД, висвітлити питання:

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#).

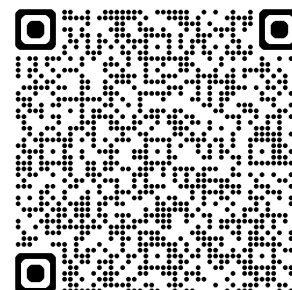
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#). Ознайомитись з “Політикою академічної доброчесності” - за [посиланням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в

освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за [посиланням](#).

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
	розповідь -пояснення; комп'ютерні і мультимедійні методи;	графічна робота
	практичні роботи	поточний контроль портфоліо

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ

Для вивчення навчальної дисципліни «Формування архітектурного безбар'єрного середовища» необхідно:

- 1) проектор або інший мультимедійний екран для демонстрації проєктних матеріалів та презентацій;
- 2) доступ до генеративних моделей ШІ (платформи для роботи з текстом, зображеннями та відео, такі як Gemini та ін.) для виконання практичних завдань;
- 3) програмне забезпечення для проєктування та візуалізації (наприклад, навчальна версія Arhcad, безкоштовні версії програмного забезпечення для візуалізації та анімації Twinmotion) для створення підсумкових графічних робіт;
- 5) хмарні сховища даних (Google Drive) для спільного доступу до великих відеофайлів та групової роботи над проєктами;
- 4) книги, що входять до програми навчального курсу.

Критерії оцінювання (аудиторні заняття)

«незадовільно»	володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями; володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні; володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;
«задовільно»	володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки;

«добре»	здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень: вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
«відмінно»	виявляє творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

Критерії оцінювання (поточний контроль) для творчого завдання, виконання графічного концептуального проєкту.

«відмінно»	Графічна частина: кожний етап роботи виконаний вчасно та в повному обсязі; ідея відрізняється оригінальністю та її виконанням графічно. Дослідження: робота виконана без граматичних помилок та відповідає стандартам оформлення креслень. Графічна частина роботи має науково-практичне обґрунтування, базується на наукових висновках автора. Презентація та захист: автор графічної роботи володіє теоретичним матеріалом та може обґрунтувати запропоновані архітектурні рішення. Доброчесність: графічна робота відображає авторський задум, за умови використання напрацювань інших авторів, здійснено покликання. Автор вказав для яких етапів роботи було застосовано інструменти ШІ.
«добре»	Графічна частина: кожний етап роботи виконаний вчасно та

	в повному обсязі; ідея відрізняється оригінальністю та її виконанням графічно. Дослідження: робота виконана без граматичних помилок та відповідає стандартам оформлення креслень. Графічна частина роботи має науково-практичне обґрунтування. Презентація та захист: автор графічної роботи володіє теоретичним матеріалом та може обґрунтувати запропоновані архітектурні рішення. Доброчесність: графічна робота відображає авторський задум, за умови використання напрацювань інших авторів, здійснено покликання. Автор вказав для яких етапів роботи було застосовано інструменти ШІ.
«задовільно»	Графічна частина: кожний етап роботи виконаний межах вивчення дисципліни; ідея має запозичення чи має явну схожість на конкретні приклади. Дослідження: робота виконана із незначними технічними та граматичними помилками, не в повній мірі відповідає стандартам оформлення креслень. Наукове обґрунтування потребує глибшого дослідження Презентація та захист: автор графічної роботи володіє теоретичним матеріалом на задовільному рівні та може описово презентувати запропоновані архітектурні рішення. Доброчесність: графічна робота відображає авторський задум, за умови використання напрацювань інших авторів, здійснено покликання. Автор вказав для яких етапів роботи було застосовано інструменти ШІ.
«незадовільно»	Графічна частина: етапи роботи виконані невчасно; ідея має значні запозичення чи має явну схожість на конкретні приклади. Технічне виконання: робота виконана із значними технічними та граматичними помилками, та не в повній мірі відповідає стандартам оформлення креслень. Презентація та захист: автор графічної роботи не володіє теоретичним матеріалом та не може описово презентувати запропоновані архітектурні рішення. Доброчесність: графічна робота не відображає авторський задум, порушено авторське право, не здійснено покликання на джерела запозичень. Автор не вказав для яких етапів роботи було застосовано інструменти ШІ.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34

балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамен без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення : [Набрання чинності 2019-04-01]. Київ : Мінрегіон України, 2018. 62 с. (Державні будівельні норми України).

2. ДБН В.1.2-7:2021. Основні вимоги до будівель і споруд. Пожежна безпека : [Набрання чинності 2022-01-01]. Київ : Мінрегіон України, 2021. 37 с. (Державні будівельні норми України).
3. ДБН В.2.2-9:2018. Громадські будинки та споруди. Основні положення : [Набрання чинності 2019-06-01]. Київ : Мінрегіон України, 2019. 48 с. (Державні будівельні норми України).
4. Гайд безбар'єрних подій : довідник / ГО «Безбар'єрність» ; за ініціативи О. Зеленської. Київ, 2023. 124 с.

Додаткова література

5. [Методичні рекомендації зі створення місцевих рад безбар'єрності](#)
6. Довідник з відбудови міст. Київ: Урбанина, 2023 — 400 с.
7. Нойферт Е. Будівельне проектування : [довідник] / Ернст Нойферт. — [40-ве вид, перероб. і допов.]. — Київ : Фенікс, 2017. — 619 с. : іл., табл.

Електронні інформаційні ресурси

8. [Безбар'єрна грамотність](#)